

Toplantı : 17 CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 784

Yurt Dışında Çalışan Türk Vatandaşlarının, Yurt Dışında Çalışma Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun Tasarısının Millet Meclisince Kabul Olunan Metni ve Cumhuriyet Senatosu Sosyal İşler ve Bütçe ve Plan Komisyonları Raporları. (M. Meclisi : 1/93; C. Senatosu : 1/559)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 65)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 1421

12 5 1978

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 11.5.1978 tarihli 144 ncü Birleşiminde görüşülerek işaret oyuyla kabul edilen, yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının, yurt dışında çalışma sürelerinin sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilmesi hakkında kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Cahit Karakaş
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 22.2.1978 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 20, 25.4; 11.5.1978 tarihli 135, 136 ve 144 ncü birleşimlerinde görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 65'e 1 nci ek)

TC
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Başkanlığı

21 . 2 . 1978

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 9 . 2 . 1978 tarihinde kararlaştırılan «Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının çalışma sürelerinin değerlendirilmesi hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Yurt dışında çalışan işçilerimizin, çalıştıkları ülke sosyal güvenlik mevzuatı ile Türkiye sosyal güvenlik mevzuatı arasındaki ayılığa hak kazanma koşullarının farklılığından doğan; şikâyetlerini bir ölçüde azaltmak ve Türkiye'ye kesin dönüş halinde emekli olma imkânları sağlamak maksadıyla geçen yasama döneminde Hükümet tarafından bir tasarı hazırlanmış, aynı tarihlerde milletvekillerimizce de kanun teklifinde bulunulmuştur. Bunlar incelendiğinde tasarı ve tekliflerin, yurt dışında sosyal güvenlik sözleşmesi yapılan ülkelerde sigortalı olarak çalışanları kapsadığı, dış ülkelerde ödenmiş primlerin iadesini şart koştuğu ve sadece, prim iadesinin Almanya'da çalışan işçileri hedef aldığı görülmektedir. Bilindiği üzere, birçok ülkede Türk işçisi çalıştığı halde bu ülkelerin bazılarıyla henüz sosyal güvenlik anlaşması yapılmadığı gibi (Tunus, Irak, İran, Pakistan, Suudi Arabistan, Kanada, İsveç, Norveç) sosyal güvenlik anlaşması yapılan ülkelerde işgücü anlaşmaları dışında çalışan, ticaret yapan vatandaşlarımız (Doktor, dişiçi, esnaf, öğretmen) bulunmaktadır. Bu sebeple çıkarılacak kanunun yurt dışındaki vatandaşlarımızın tamamını kapsamına alması yerinde bir tedbir olarak düşünülmüştür.

Bilindiği üzere uzun vadeli sigorta kollarında (maluliyet, yaşlılık, ölüm) sigorta primleri, nispeti tespit olunurken, sistemde öngörülen aylığa hak kazanma koşulları en önemli faktörü teşkil eder. Primlerin geri alınarak hizmetlerin tasfiye edilmesi kişinin gerek yaş dolayısıyla, gerek maluliyet ve ölüm dolayısıyla hayatını çalışmak suretiyle bağlı olduğu sigorta sistemi tarafından teminat altına alınması anafikrine ters düşmektedir. Bu sebeple, çıkarılacak kanunda, primleri geri alma eğilimini teşvik etmeden ziyade memleketimiz ekonomisi için uzun vadede dahi olsa çok önemli bir kaynak olacağı gerçeğinden hareketle dış ülkelerde ikili ve çok taraflı anlaşmalardan doğan hakların muhafazasının temin edilmesi daha yararlı görülmüştür.

Bu anafikirden hareketle, hazırlanan metinde, yurt dışındaki vatandaşlarımıza yurda döner dönmez, yurt içi işlerine uygulanan mevzuat gereğince aylık bağlanmasını sağlayacak, mevcut tasarruflarını israf etmekten alıkoyacak ve hatta tasarrufu teşvik edecek hükümler yer almıştır. 3 ncü madde tetkik olduğunda yurt dışında geçen ve belgelenen hizmetler, Türk sosyal güvenlik kurumları kanunları esasları dairesinde hesaplanacak primlerin yabancı para birimleri ile ödenmesi imkânının sağlandığı görülecektir. 5 nci maddede, yurt dışında çalışan ülkelerde elde edilen hakların saklı olduğu sarahaten belirtildiği ve hatta primlerin ilerde transferi sağlandığında bu kanuna göre ödenmiş paraların aynen iade edileceği ifade edildiğine göre, ilgilinin ilerde çift maaş almasını öngören bu sistemin, işçilerimizi tasarrufa teşvik edeceği umudu yersiz olmayacaktır. Ayrıca hizmetini ihya ederken hangi sosyal güvenlik kurumuna müracaat edeceği sarih olarak belirtilmiştir. Bunlar 6 ncı maddede belirtildiği üzere TC Emekli Sandığı, Bağ - Kur, Sosyal Sigortalar Kurumu ve diğer kanunlarla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarıdır.

Hatırlanacağı üzere yurt dışına işçi gönderme olanağı 15 sene önce elde olunmuştur. Bu zaman içinde yurda dönen ve hatta hizmetlerini tasfiye eden vatandaşlarımız vardır. Ve bunlar, hele hizmetlerini primlerini geri almak suretiyle tasfiye ederek dönenler çaresizlik içinde bulunmaktadır. Bunlar için de; tasarruflarının 2 nci maddesi, sosyal güvenlik kurumlarına şimdiden tahmini mümkün olmayan, son derece ağır bir yük getireceğine şüphe bulunmayan bir imkân sağlanmıştır. Bu kabil vatandaşlarımız da belgeleyecekleri hizmetlerini, primlerini bir sene içinde Türk parasıyla ödemek suretiyle, ihya edebileceklerdir. Bu hakkın istimali bir sene ile tahdit edilmiştir. Çok önemli ve o derece nazik olan bu hakkın uzun süre yürürlükte kalması veya zaman zaman tekrar edilmesi bu tasarıyla getirilen sistemden beklenen faydayı sifira indireceği gibi sistemde anarşi yaratacak ve ayrıca sosyal güvenlik kurumlarının mali yönden iflâsına sebep olacaktır. Bu nedenle konunun ve sağlanması düşünülen hakkın önemi kadar, tehlikesinin de, yurt içinde çalışanların biriktirdikleri fonun maruz kalacağı risk bakımından belirtmekte fayda ve hatta zaruret görülmüştür.

Halen yurt dışında çalışmakta olanlara, isteğe bağlı olarak sigortalı olma hakkı ile beraber yurt dışındaki çalışmalarının tümünün borçlanması olanağı da bu kanunla tanınmaktadır. Böylece iki yönlü (çift) sosyal güvenlik hakkı sağlanmış olmaktadır.

1912 sayılı Kanunla sağlanan borçlanma hakkından yurt dışında sigortalı olarak çalışan işçilerimizin de yararlanmasını sağlamak ve buna ilaveten yurt dışındaki eski hizmetlerini borçlanmak koşulu ile ihya etmelerine olanak vermek üzere bir madde düzenlenmiştir. Geçici maddede uygulamayı tanzim edecek bir yönetmelik çıkarılması öngörülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

1 nci Madde Gerekçesi :

Madde ile yurt dışında çalışan kimsenin yurt dışında geçen çalışma sürelerini belgelemesi halinde hizmetlerinin değerlendirileceği ve bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

2 nci Madde Gerekçesi :

Bu Kanunda geçen sosyal güvenlik kurumları deyimi açıklanmaktadır.

3 ncü Madde Gerekçesi :

Yurt dışında çalıştığı ülkenin sosyal güvenlik kurumuna tabi olarak çalışanlardan;

1. Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce yurda kesin dönüş yapmış olanlardan bir kısmı, belki de büyük çoğunluğu çalıştığı ülkelerdeki sosyal güvenlik kurumlarından işçi primlerini alarak hizmetlerini tasfiye etmişlerdir. Bir kısmı da henüz bu hakkını muhafaza etmektedir.

Hatta bir çok ülkede prim iadesi bahis konusu olmadığı için primlerini istekleri hilafına alamamış olanlar da bulunmaktadır. Durumları ne olursa olsun, kesin dönüş yapanlara, kanunun yürürlük tarihinden itibaren kendilerine dış ülkedeki hizmetlerini Türkiye'deki sosyal güvenlik kuruluşlarından hangisi ile ilgili ise o kuruluşa 1 yıl içinde müracaat ederek ihya imkânı tanımaktadır.

Türkiye'de öğretmenken gitmiş işçilik yapmış kesin dönüş yapıp yeniden Türkiye'de öğretmenlik görevine dönmüş olanın doğrudan TC Emekli Sandığına müracaatı tabiidir.

Bunun yanında Türkiye'de önceden sigortalı hizmeti bulunsun veya bulunmasın yurt dışına gitmiş çalışıp kesin dönüş yapmış Türkiye'de işçilik yapmakta olanın ise SSK'na başvurması doğaldır.

Keza kesin dönüş yapıp halen Bağ - Kur kapsamına girecek bir sanatkârlık veya esnaflık faaliyetinde bulunanların Bağ - Kur'a müracaat etmesi gereklidir. Müracaat tarihinden itibaren bunların hizmetlerini belgelemesi istenecektir. İlgilinin bu hizmetlerini belgelemesinde gerekiyorsa sosyal güvenlik kuruluşlarımız yardımıda bulunacaktır.

İlgili; belgelerin hizmetleri karşılığında dış ülkelerde yurda dönmeden önceki son bir yıllık kazanç ortalamasının o tarihteki kur değeri üzerinden hesaplanacak işçi ve işveren primi tutarının tamamını ilgileneceği sosyal güvenlik kuruluşunun maluliyet, yaşlılık ve ölüm sigorta primleri veya kesenek ve karşılık nispetleri tavanını aşmamak üzere kendisine tebliğ tarihinden itibaren 1 yıl içinde ödemesi gerekecektir.

2. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yurt dışında çalışmakta olanların daha sonra yurda kesin dönüş yapmaları halinde yabancı ülkenin sigorta kurumunda birikmiş olan hisselerini alarak hizmetlerini tasfiye etmemişlerse, kesin dönüş tarihinden itibaren 6 ay içinde müracaat ederek hizmetlerini belgeledikten sonra kendisine tebliğ olunan, yukarıdaki şekilde hesaplanmış borcu, tebliğ tarihinden itibaren 1 ay içinde defaaten ve çalıştığı ülkenin para birimi ile ödemesi kaydı ile hizmetleri ihya edilebilecektir. Burada üzerinde önemle durulması gereken husus işçinin dışarıda biriktirdiği dövizleri heder etmesinin önlenmesi ve ülkeye döviz olarak getirilmesidir.

4 ncü Madde Gerekçesi :

Bu madde ile halen yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının 506 sayılı Kanunun 85 nci maddesindeki isteğe bağlı sigortalılık hakkından yararlanarak Türk mevzuatına göre emekli olma imkânı yaratılmak istenmiştir. Bu yapılırken yurt dışındaki Türk vatandaşları bakımından anılan madde hükmüne bir istisna getirilerek bunlar için maddedeki sigortalılık ve prim ödemeleri süreleri ile ilgili şartların aranmasından vazgeçilmiştir.

5 nci Madde Gerekçesi :

Bu madde ile ülkemizde ilk defa çift emeklilik sistemine olanak sağlanacaktır. Aslında hizmet birleştirme yoluyla emeklilik hakkının elde edilmesi milli mevzuatımızda mevcuttur.

Yurt dışındaki hizmetlerini saydırarak Türkiye'de emeklilik hakkı elde etmek aslında o kimseye pek de ucuza mal olmayacaktır. Filhakika bu tür emeklilik hakkında sosyal güvenlik kuruluşlarımıza önemli yükler getirecektir.

Ne var ki sosyal güvenlik kuruluşlarımız bu yoldan aslında önemli riskleri esasen yüklenmişlerdir.

Yurt dışındaki sosyal güvenlik kuruluşlarıyla ilgilerini kesmemiş olanların Türkiye'deki şartlarla örneğin SSK'da 55 yaşına geldiğinde yahut 25 yılını doldurduğu için 55 yaşından önce kendisine bir emekli maaşı bağlanmış olmasından sonra 65 yaşına geldiğinde örneğin, Almanya'daki hizmetleri dolayısıyla ya müstakilen maaşa hak kazanması halinde doğrudan doğruya yahut 15 yıldan az hizmeti olduğu için sosyal güvenlik anlaşması çerçevesi içinde hizmeti oranında bağlanacak maaşı ülkemize döviz olarak intikal edecektir.

Bu ise ülkemiz için uzun vadede ve ileriye dönük çok önemli ve sürekli bir döviz geliri sağlayacaktır.

Bu madde ile ileride ülkelerarası anlaşmalarla primlerin transferi sağlandığı takdirde yurttaşlarımızın hizmet birleştirme için yatırdığı paraları aynen iade olunacağı hükme bağlanmıştır.

6 ncı Madde Gerekçesi :

TC Emekli Sandığı, SSK ve Bağ - Kur'da mevcut olan esas prensibin korunması amacı ile saydırılan hizmet sürelerinin değerlendirilmesinde, prim ödenmiş her 30 gün 1 ay olarak 30 günden oluşan 12 ayın da 1 yıl olarak hesaplanacağı hükme bağlanmıştır.

7 nci Madde Gerekçesi :

Birinci fıkra ile 1912 sayılı Yasa SSK'da hizmetlerin birleştirilebilmesi için ilgilinin kanunun tanıdığı 1 yıllık süre içinde sigortalı bir işte çalışmasını öngörmekte idi :

Bu nedenle, yurt dışındaki işçilerimiz Türkiye'deki 1912 sayılı Yasanın saydığı hizmetlerini borçlanma olanağı bulamamışlardır.

Bu madde ile Sosyal Güvenlik Anlaşması yapılmış ülkelerde sosyal güvenlik kurumlarına tabi işte çalışmakta olanlara kanun yürürlüğe gireceği tarihten itibaren, Türkiye'de varsa bu hizmetlerini borçlanma olanağı tanınmaktadır.

1 nci fıkra hükmü ile Türkiye'de geçmiş hizmetlerin borçlanması sağlandıktan sonra bu fıkra ile yurt dışında geçirilen hizmet sürelerinin de yurt dışında çalışıldığı sırada borçlanması imkânı tanınmıştır. Bu yapılırken yurt içinde geçmiş hizmetlerin borçlanmasında aranılan 506 sayılı Kanuna göre tescil edilme şartı da aranmayacaktır.

8 nci Madde Gerekçesi :

Bu Kanunun uygulanması sonucu yurt dışında geçmiş hizmet sürelerini ihya ederek bir aylık elde etme hakkını kazanan kimsenin yurt dışında yeniden çalışmaya başlaması ile bağlanan aylığı kesilecektir.

Geçici 1 nci Madde Gerekçesi :

Bu madde ile Sosyal Güvenlik kurumlarımızın değişik statüleri gözönünde tutularak, bu Kanunun uygulama şekli, Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 3 ay içinde Maliye ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

9 ncu Madde Gerekçesi :

Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

10 ncu Madde Gerekçesi :

Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

KASTAMONU MİLLETVEKİLİ SABRİ TİĞLİ VE KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ AHMET MAHİR ABLUM VE SIVAS MİLLETVEKİLİ AZİMET KÖYLÜOĞLU'NUN, SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİ AKDEDİLMİŞ ÜLKELER İLE TÜRKİYE'DE SİGORTALI HİZMETLERİ BULUNANLARIN YAŞLILIK AYLIKLARI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ. (2/431)

Millet Meclisi Başkanlığına

Dördüncü Yasama Döneminde İçtüzüğü'nün 78 nci maddesi uyarınca hükümsüz kalan 1/405 esas numaralı kanun tasarısını yenilemek istiyorum.

Gereğini saygıyla rica ederim.

29 . 6 . 1977

Kastamonu Milletvekili
Sabri Tıgılı

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

«Sosyal Güvenlik Sözleşmesi akdedilmiş ülkeler ile Türkiye'de sigortalı hizmetleri bulunanların yaşlılık aylıkları hakkında kanun» tasarısı tarafımdan benimsenmiş bulunmaktadır.

Gerekli işlemlerin yapılmasını emirlerinize arz ederim.

Saygılarımla.

17 . 8 . 1977

Kütahya Milletvekili
Ahmet Mahir Ablum

Millet Meclisi Başkanlığına

Millet Meclisinin 4 ncü Döneminde hükümsüz kalan 1/405 Sıra Sayılı teklifi yeniliyorum.

Gereğini saygılarımla rica ederim.

Sivas Milletvekili
Azimet Köylüoğlu

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Başkanlığı

Sayı : 101-11/03381

2 . 2 . 1976

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca, 23 . 1 . 1976 tarihinde kararlaştırılan «Sosyal Güvenlik Sözleşmesi akdedilmiş ülkeler ile Türkiye'de sigortalı hizmetleri bulunanların yaşlılık aylıkları hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere ülkemizde uygulanmakta olan sosyal güvenlik sistemi ile sosyal güvenlik sözleşmesi akdettiğimiz Batı ülkeleri sosyal güvenlik sistemleri arasında anaprensipier bakımından büyük bir paralellik bulunmaktadır.

Ancak;

Yaşlılık aylığı bağlama şartları açısından durum farklılık göstermektedir.

Şöyle ki;

506 sayılı Kanuna göre yaşlılık aylığına hak kazanabilmek için, kadın sigortalıların 50, erkek sigortalıların ise 55 yaşını doldurmuş olmaları derpiş edilmiş bulunmaktadır.

Oysa ki, aramızda sosyal güvenlik sözleşmesi bulunan ülkelerin hiç birinde bu yaşlarda yaşlılık aylığına hak kazanılamamaktadır.

Bu itibarla, sosyal güvenlik sözleşmesinin hizmet birleştirilmesini öngören hükümleri ile Türkiye'de yaşlılık aylığı ödemesine başlanıldığı halde diğer ülkelerde bu ödemenin yapılmasına uzun süre başlanamakta bu nedenle de bu anlaşmalara göre, emekli olmuş kimselere bir süre kısmi aylık ödenmiş olmaktadır.

Bu durum ise, yurdumuza kesin dönüş yapan işçilerimizde, sosyal sigorta kurumlarına sigortalı hissesi olarak yatırmış oldukları primlerini toptan ödeme şeklinde geri alma temayülünü doğurmaktadır.

Primlerin toptan ödenmesi suretiyle sigortalı hizmet sürelerinin tasfiyesi gerek ülkemiz gerekse sigortalılarımız menfaatlerine uygun düşmemektedir.

Filhakika;

Toptan ödeme sadece sigortalı hissesi için yapılmakta, işveren hissesi olarak ödenmiş olan primler sigorta kurumunda kalmaktadır.

Sigortalı hizmetleri tasfiye edilmediği takdirde bir müddet sonra ilgili kimselere aylık bağlanacakken toptan ödeme yüzünden bu imkân ortadan kalkmış olmaktadır ki, bu da işçilerimizin sosyal güvenceden, ülkemizin de döviz gelirinden mahrum kalması sonucunu doğurmaktadır.

İşçilerimizin primlerini geri almalarını önlemek ve ülkemiz kanunlarına göre emeklilik yaşını doldurmuş olanlara, bu tarihten itibaren aylıklarının tam olarak ödenmesini sağlamak üzere bu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile, Sosyal Güvenlik sözleşmelerine göre yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalılara ödenecek aylıkların bu kanun dairesinde tespit olunacağı belirtilmiştir.

Madde 2. — Bu madde ile kanunda geçen tabirlerin hangi anlamlara geldiği açıklanmıştır.

Madde 3. — Bu madde ile, ülkemizde ve Sosyal Güvenlik Sözleşmesi akdetmiş olduğumuz ülkelerde geçen sigortalı hizmet sürelerinin birleştirilmesi, aylıkların; sigortalının son olarak tabi olduğu Kurum veya sandık tarafından bağlanması ve aylığı bağlayan kurum veya sandığın kendi mevzuatını uygulaması esası getirilmektedir.

Madde 4. — Bu madde ile, itibari hizmetlerin birleştirilmiş hizmet süreleri toplamına katılmaması öngörülmüş olup ayrıca hizmet sürelerinin güne veya aya tahvilinin ne suretle yapılacağı belirlenmiştir.

Madde 5. — Bu madde ile, aylıkların bağlanmasında ve kesilmesinde uygulanacak esaslar açıklanmaktadır.

Madde 6. — Bu madde ile, bu kanuna göre yaşlılık aylığına hak kazanma şartları tespit edilmektedir.

Madde 7. — Bu madde ile, Dış Ülke Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından primlerin transfer edilmesi halinde 228 ve 1214 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür.

Madde 8. — Bu madde ile, Dış Ülke Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından herhangi bir prim transferinin yapılmadığı hallerde; bu kanunla getirilen mali yükün Devlet tarafından karşılanması, ilgili sosyal güvenlik kuruluşlarının ise halen yürürlükte bulunan mevzuata göre ödemeleri gereken aylık tutarlarından sorumlu bulunmaları öngörülmüş olup sandık ve kurumların bu Kanun gereğince bağlanacak aylıkların tamamını ödemeleri sonucu doğan alacaklarının her yıl Genel Bütçeye konulacak ödenekten yılı içinde ödenmesi esası getirilmiştir.

Madde 9. — Bu madde ile, 8 nci madde gereğince genel bütçeden yapılan ödemelere kısmi bir karşılık olmak üzere, ilerde Dış Ülke Sosyal Sigortalar Kurumutarafından sigortalılara bağlanacak aylıkların Hazineye gelir kaydedilmesi, bağlanacak bu aylıkların Hazine adına transferini mümkün kılacak belgelerin de Maliye Bakanlığınca tespit edilmesi ve alınması, bu belgeler alınmadıkça Bütçeden hiç bir ödeme yapılamaması öngörülmüştür.

Madde 10. — Bu madde, bu kanunun mükerrer bir aylık ödemesine yol açmaması için düzenlenmiştir.

Madde 11. — Bu kanunun uygulama şeklinin bir yönetmelikle tespit olunması öngörülmüş olup bu kanun Maliye ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarını yakından ilgilendirdiğinden yönetmeliğin her iki Bakanlıkça müştereken düzenlenmesi uygun görülmüştür.

GEREKÇE

Geçici Madde 1. — Bağ - Kur sigorta kolu halen Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri kapsamına dahil olmadığından bu geçici madde ile; Bağ - Kur Kanununa tabi sigortalılar hakkında, bu Kanun hükümlerinin ancak Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri kapsamına alındıkları tarihten itibaren uygulanabileceği hükme bağlanmıştır.

Geçici Madde 2. — Bilindiği üzere, 1912 sayılı Kanunun geçici 5 ve 6 ncı maddeleri hükümlerine göre hizmet borçlanması yapılabilmesi için, bu kanunla öngörülen şartlar arasında, «borçlanma isteğinde bulunulan tarihte 506 sayılı Kanuna tabi bir işte çalışmakta olmak» şartı da yer aldığından, yurt dışında çalışmakta olan işçilerimiz anılan borçlanma hükümlerinden yararlanamamaktadır.

Bu geçici madde ile; Sosyal Güvenlik Sözleşmesi yapılmış ülkelerde Sosyal Sigortalar Kanunlarına tabi işte çalışmakta olanların da ilgili Kanunda öngörülen diğer şartları haiz olmaları kaydıyla, hizmet borçlanması yapmaları sağlanmış olmaktadır.

Madde 12. — Bu madde ile, kanunun yayımlandığı tarihi takip eden mali yıl başından itibaren yürürlüğe girmesi öngörülmüş olup, bu hükümlerle gerekli ödeneğin Bütçeye konulmasını takiben kanunun yürürlüğe girmesini sağlamak amaçlanmıştır.

Madde 13. — Bu madde ile, kanunun Bakanlar Kurulunca yürütüleceği hükme bağlanmaktadır.

Kastamonu Milletvekili Sabri Tıǧlı'nın, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa Yurt Dışında Çalışan İşçilerimizin Emeklilik Hakları ile İlgili Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi. (2/437)

Millet Meclisi Başkanlığına

Dördüncü Yasama Döneminde İttüzüğün 78 nci maddesi uyarınca hükümsüz kalan 2/502 Esas numaralı kanun teklifini, yenilemek istiyorum.

Gereğini saygıyla rica ederim.

29 . 6 . 1977

Kastamonu Milletvekili
Sabri Tıǧlı

Millet Meclisi Başkanlığına

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa yurt dışında çalışan işçilerimizin emeklilik hakları ile ilgili bir ek madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifim gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğini rica eder saygılar sunarım.

12 . 1 . 1976

CHP Kastamonu Milletvekili
Sabri Tıǧlı

G E R E K Ç E

Bilindiği gibi dış ülkelerde 1 milyonun üstünde Türk vatandaşı işçi olarak çalışmakta ve oralandaki kazançlarını yıllardır memleketlerine göndermektedirler. Bu ülkelerin bir kısmı ile ülkemiz arasında oralandaki yurttaşlarımız adına sosyal güvenlik anlaşmaları yapılmıştır. Bir kısmında ise henüz sosyal güvenlik anlaşmaları yapılmamıştır. Gerek sosyal güvenlik anlaşması olan ülkelerde gerekse olmayan ülkelerde işçilerimizin emeklilikleri o ülkelerin sosyal güvenlik hükümlerine terk edilmiş bulunmaktadır. Türk işçilerinin büyük bir çoğunluğu bugün çalıştıkları ülkelerde tespit edilmiş, emeklilik yaş sınırına gelmeden o ülkelerden ayrılarak yurda dönmeye mecbur bırakılmaktadırlar. Bu işçilerimiz yurt içinde geçerli bir mesleğe sahip olmadıkları ve çalışma yaş sınırını da aştıkları için kamu ve özel kesimde kurulu hiç bir işyerinde iş bulamamakta bu yüzden de bir bunalım içine itilmiş bulunmaktadır.

Bugün artık yurt dışında çalışan işçilerimizin yurda dönüşü ile sosyal güvenlikleri sonucu kendini hissettirir hale gelmiş bulunmaktadır.

Bu sorun işçilerimizin çalıştıkları ülkelerdeki sigorta kanunlarına göre aylık bağlanma şartlarının, ülkemiz gerçeklerine göre tanzim olunmuş Sosyal Sigortalar Kanununa göre çok ağır oluşundan ileri gelmektedir.

Bazı ülkeler işçilerimizin ülkelerinde çalıştıkları sürelerde kendilerinden kesilen primleri, bazı şartlarla talepleri halinde kendilerine ödenmekte ise de bu suretle işçilerimiz maluliyet, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanması hakkını yitirmektedirler.

Herkese sosyal güvenlik hakkı sağlamak Devletimizin görevleri arasında bulunduğu göre; dış ülkelerde çalışıp yurda dönen vatandaşlarımızın, primlerini alarak sosyal güvenlikten mahrum kalmalarını önlemek ve ülkemiz gerçeklerine göre tanzim olunmuş Sosyal Sigortalar Kanunundan yararlanmalarını sağlamak amacıyla bu kanun teklifi hazırlanmış bulunmaktadır.

Teklif kanunlaştığı takdirde yurt dışında çalışan büyük miktardaki işçilerimiz bundan yararlanacak ve bugün içerisinde buldukları «sosyal güvenliklerinden mahrum olarak yarın ne olacakları endişesinden kurtulacaklardır.»

Kayseri Milletvekili Turhan Feyzioğlu ve 6 arkadaşının, «Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarımızın Sosyal Güvenliği ve çalışma sürelerinin değerlendirilmesi» hakkında kanun teklifi. (2/444)

Millet Meclisi Başkanlığına

«Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarımızın sosyal güvenliği ve çalışma sürelerinin değerlendirilmesi hakkında» kanun teklifimiz gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarla rica ederiz.

Kayseri Milletvekili
Turhan Feyzioğlu

Van Senatörü
Ferid Melen

Tekirdağ Senatörü
Orhan Öztrak

Cumhuriyet Senatosu Üyesi
Fethi Çelikkbaş

Van Milletvekili
Salih Yıldız

Kayseri Senatörü
Sami Turan

Ağrı Milletvekili
Mikâil Aydemir

G E R E K Ç E

Yurt dışında çalışan çok sayıdaki işçilerimizin sosyal güvenliklerinin tam olarak sağlanabilmesi ve yurt dışında geçen çalışma sürelerinin emeklilik hakları bakımından değerlendirilmesi amacıyla geçen dönemde hazırlanmış olan kanun tasarısı ve teklifleri seçim sebebiyle kadük olmuştur.

Bu konuda hazırlanmış olan çeşitli tasarısı ve teklifler birleştirilerek, üzerinde çeşitli siyasi partilere men-sup komisyon üyelerinin ve konuyu yakından inceleyen bütün uzmanların ve ilgili sosyal güvenlik kurumları temsilcilerinin tam olarak ittifak ettikleri bir metin, geçen dönemde Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunca kabul edilmiş idi.

Ekli kanun teklifimiz, üzerinde böylesine geniş bir ittifak sağlanmış olan metin esas alınarak hazırlanmıştır.

Kanun teklifimizin amacı yurt dışında çalışan kimsenin kesin dönüş yapması halinde yurt dışında geçen ve belgeye bağlanan çalışma sürelerini tam olarak değerlendirmektir.

Kanunun 1 nci maddesinde, bu amaç belirtilmiştir.

2 nci maddede yurt dışında çalışan vatandaşların çeşitli sosyal güvenlik kurumlarıyla ilişkilerini nasıl kuracakları ve hizmetlerinin ne suretle değerlendirileceği gösterilmektedir.

3 ncü maddede bu Kanunun yayımı tarihinden önce yurda dönmüş olanlarla, bu Kanununun yayımından sonra kesin dönüş yapacak olanların, yurt dışındaki sosyal güvenlik kuruluşlarındaki hizmetlerini tasfiye etmemiş olmaları halinde, o ülke mevzuatına göre kazandıkları hakların saklı tutulacağı öngörülmektedir. Böylece, milli sosyal güvenlik kurumlarımıza bu kanunda öngörülen primleri döviz olarak yatıran kimsenin Türkiye'de elde edeceği emeklilik haklarından başka, dilerse yabancı ülkede yatırdığı primlerle o ülkenin kurumlarından da ayrıca emekli aylığı alabilme hakkı saklı tutulmaktadır. Böylece, hem Türkiye'nin döviz gelirleri, hem de yurt dışında çalışan yurttaşlarımızın sosyal hakları bakımından yararlı bir düzenleme getirilmiş olmaktadır.

4 ncü maddede sürelerle ilgili ve 5 nci maddede «Sosyal güvenlik kurumları» deyiminin tarifi ile ilgili esaslar yer almıştır.

Teklif borçlanma konusunda ve uygulamayı düzenleyecek yönetmeliğin üç ay içinde çıkarılması ile ilgili iki geçici madde ihtiva etmektedir. 6 ve 7 nci maddeler yürürlük maddeleridir.

AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ GÜNEŞ ÖNGÜT, YURT DIŞINDA ÇALIŞAN TÜRK VATANDAŞLARININ ÇALIŞMA SÜRELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ.

(2/474)

Millet Meclisi Başkanlığına

Yurt dışında çalışan işçilerimizin emeklilik hakları ile ilgili ek maddeler eklenmesine dair kanun teklif, ve gerekçeler ekte sunulmuştur.

Gerekli işlemin yapılmasını rica ederim.

Saygılarımla.

Afyonkarahisar Milletvekili
Güneş Öngüt

G E R E K Ç E

Yurt dışında çalışan işçilerimizin sosyal güvenlik meselelerinin halli Anayasamızın 48 nci maddesinde belirtildiği üzere Devletimizin ödevlerindedir.

Zaman zaman yurt dışında çalışan işçilerimizin sosyal haklarına kavuşmaları arzu edilerek, faaliyet gösterilmiş ise de henüz neticeye varılmak imkânı hâsıl olamamıştır.

Ağır şartlar altında eş, çocuk ve yakınlarından uzak çalışan işçilerimizin, Milletimizin kalkınması için gerekli fedakârlığı da yaparak kazandıkları paralarını da yurda gönderdikleri bir vakıdır.

Milletine ve Yurduna bağlı işçilerimizin çalıştıkları ülkelerden bazılarında pirimler ödedikleri, dönerken, geri aldıkları bazılarının alamadıkları ve almadıkları da bilinen olaylardandır. Böylece mağdur olan işçilerimize Devletimizin sahip çıkması kadar tabii bir durum olamaz.

Mevcut mevzuat yetersizliği de Yurt dışında çalışanlara yaşlılık ve malullük aylığı bağlanmasına imkân vermemektedir. Sosyal güvenlikten mahrum, yarın ne yapacakları endişelerinden kurtarmak mecburiyetindeyiz.

Sosyal güvenlik sözleşmesi yapılan ülkeler işçilerine de müttekabilyet esasları dahilinde imkânlar da tanınmalıdır.

Sosyal güvenlik anlaşması olmayan ülkelerde çalışanların da haklarının korunması için gerekli anlaşmalar ikmal edilmelidir.

Bu sebeplerle ekli teklifimin kanunlaşmasını talep zarureti hâsıl olmuştur.

ANKARA MİLLETVEKİLİ KENAN DURUKAN'IN, 506 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR KANUNUNA EK MADDELER EKLENMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ, (2/481)

Millet Meclisi Başkanlığına

Dördüncü yasama döneminde İçtüzüğü'nün 78 nci maddesi uyarınca hükümsüz kalan (2/523) esas numaralı kanun teklifimi yenilemek istiyorum.

Gereğini saygıyla arz ederim.

27 . 12 . 1977

Ankara Milletvekili

Kenan Durukan

30 . 1 . 1976

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa ek maddeler eklenmesini öngören teklif ve gerekçeleri ekte sunulmuştur.

Gerekli işlemin yapılmasını rica ederiz.

Saygılarımızla.

Sakarya Milletvekili

Kenan Durukan

Cumhuriyet Senatosu Üyesi

Halil Tunç

G E R E K Ç E

Yurt dışında çalışan işçilerimizin yurda kesin dönüşe başladıkları şu günlerde, sosyal güvenlik sorunları artık kendini hissettirir hale gelmiş bulunmaktadır.

Sorun, çalıştıkları ülkeler koşullarına göre tanzim olunmuş sigorta kanunlarının, yurdumuz gerçeklerine göre hazırlanmış olan Sosyal Sigortalar Kanununun yaşlılık ve malullük aylığı bağlama şartlarına nazaran ağır oluşundan ileri gelmektedir.

Sosyal güvenlik sözleşmesi yapılan ülkelerde çalışmış olan işçilere, oralandaki hizmetlerinin Türkiye'deki prim ödeme gün sayıları ile birleştirilerek, Türkiye'deki sigortalılık sürelerinin, tüm sigortalılıklarına göre kısmi aylık bağlanması mümkün ise de; bu şekilde bağlanan aylıklar, sigortalının asgari koşullardan dahi geçimini sağlayacak miktarlarda olmamaktadır.

Sosyal güvenlik sözleşmesi yapılan ülkelere Almanya, işçilerimizin ülkelerinde çalıştıkları sürelerde kendilerinden kesilen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri, bazı şartlarla talepleri halinde kendilerine ödemekte ise de; bu primlerin ödenmesi ile işçilerimiz maluliyet, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanması haklarını tamamen yitirmektedirler. Bu hale rağmen yurda kesin dönüş yapan işçilerimizden büyük bir kısım bu şekilde primlerini alma yoluna gitmektedirler.

Herkese sosyal güvenlik hakkı sağlamak, Devletimizin görevleri arasında bulunduğu göre; dış ülkelerde çalışıp yurda dönen vatandaşlarımızın primlerini alarak sosyal güvenlikle tamamen mahrum kalmalarını veya primlerini almayanların asgari koşullarda dahi geçimlerini sağlayamayacak asgari aylık ile geçim zorunda bırakılmalarını ve insan haysiyetine yaraşır bir şekilde yaşamalarını sürdürmelerine yetecek bir şekilde aylık bağlanmasını sağlamak ve ülkemiz koşullarına göre hazırlanmış Sosyal Sigortalar Kanununun malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından yararlanmalarını sağlamak amacıyla bu kanun teklifi hazırlanmıştır.

Teklif kanunlaştığı takdirde, buna paralel olarak yapılmış Sosyal Güvenlik Sözleşmelerinde gerekli değişikliklerin gerçekleştirilmesi halinde yurt dışında çalışan büyük miktardaki işçilerimiz bundan yararlanacak ve bugün içinde buldukları «Sosyal Güvenlikten mahrum olarak, yarım ne yapacakları» endişesinden kurtulacaklar, yaşam şartlarına uygun bir sosyal güvenliğe kavuşmanın huzuruna erişeceklerdir.

Böyle bir hakkı, Sosyal Güvenlik Sözleşmesi yaptığımız ülkeler işçilerine tanımamak müteakabiliyet esasına aykırı düşeceğinden onlara da bu imkânın verilmesi teklifimizde öngörülmüştür.

CUMHURİYET SENATOSU

GENEL SEKRETERLİĞİ

Kanunlar Müdürlüğü

12.5.1978

TASARI VEYA TEKLİFİN

Sıra Sayısı

ÖZETİ

M. M. C. S.

65 Yurt Dışında Çalışan Türk Vatandaşlarının, Yurt Dışında Çalışma Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı.

MİLLET MECLİSİNDE KALDIĞI SÜRE : 78 gün

CUMHURİYET SENATOSUNDA KALACAĞI SÜRE : 78 gün

SÜRENİN BİTİŞ TARİHİ : 28.7.1978

TASARI VEYA TEKLİFİN HAVALA EDİLDİĞİ
KOMİSYONLAR, TANINAN SÜRE (Gün)

1 — Sosyal İşler Kom. }
2 — Bütçe ve Plan Kom. }

10'ar gün

Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu

Sosyal İşler Komisyonu

Esas No : 1/559

Karar No. : 2

18 . 5 . 1978

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Millet Meclisi Genel Kurulunun 11 . 5 . 1978 tarihli 114 ncü Birleşimde görüşülüp işaret oyu ile kabul edilerek, Komisyonumuza sevk edilen «Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının çalışma sürelerinin sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilmesi hakkında kanun tasarısı ile Kastamonu Milletvekili Sabri Tıgıtı, Kütahya Milletvekili Ahmet Mahir Ablun ve Sivas Milletvekili Azimet Köylüoğlu'nun sosyal güvenlik sözleşmesi akdedilmiş ülkeler ile Türkiye'de sigortalı hizmetleri bulunanların yaşlılık aylıkları hakkındaki kanun teklifi; Kastamonu Milletvekili Sabri Tıgıtı'nın 506 sayılı Sigortalar Kanununa yurt dışında çalışan işçilerimizin emeklilik hakları ile ilgili bir ek madde eklenmesi hakkındaki Kanun teklifi Kayseri Milletvekili Turhan Fezyioğlu ve 6 arkadaşının, yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının sosyal güvenliği ve çalışma sürelerinin değerlendirilmesi hakkındaki kanun teklifi, Afyonkarahisar Milletvekili Güneş Öngüt'ün yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının çalışma sürelerinin değerlendirilmesi hakkındaki kanun teklifi, Ankara Milletvekili Kenan Durukan'ın, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa ek maddeler eklenmesine dair Kanun teklifi» Komisyonumuzun 18 . 5 . 1978 tarihli oturumunda, bilgi vermek üzere yetkili Hükümet temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü.

Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının çalıştıkları ülkelerin sosyal güvenlik koşulları mevzuatına göre emekli olmak durumu ile, Türk mevzuat ve yasaları arasında büyük farklılıklar mevcuttur. Türk işçilerinin yurda kesin dönüş yapmaları halinde «ikili sosyal güvenlik sözleşmesi ile sosyal güvenlikleri» teminat altına alınmış olmasına rağmen, Türkiye'de emeklilik olma yaşının diğer Batılı Avrupa ülkelerine nazaran düşük olması ve hatta yaşa bakılmaksızın yasalardaki hükümlere göre ödedikleri belirli bir pirim neticesinde emekli olabilmektedirler. Fakat Avrupa ülkelerinde aylık ödemede mutlak emekli yaşı 60 - 65 yaşına ulaşma koşulunu aramaktadır.

Bu nedenle yurda dönen işçilerimiz uzun süre beklemek zorunda kalmaktadırlar. Bu da sosyal adalet ilkelere tamamen ters düşmektedir. İşte bu vatandaşlarımıza daha fazla hizmet sağlamak üzere çift emeklilik hakkı getirmek ve dış ülkelerdeki hakları saklı kalmak kaydıyla bir tasarrufa matuf bulunan kanun tasarısı Komisyonumuzca Millet Meclisinden gelen şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe ve Plan Komisyonunda öncelikle görüşülmesi temennisiyle Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Rize
Talat Doğan

Sözcü
İstanbul
Erdoğan Adalı
Toplantıda bulunamadı

Bu Kanunda Sözcü
C. Bşk. S. Üye
Halil Tunç

Kâtip
Kayseri
Sami Turan

Üye
İstanbul
Solmaz Belül

Üye
Ankara
Ergün Ertem

Üye
Hatay
Kemal Kılıçoğlu

Üye
Isparta
Mustafa Gülcügil
Toplantıda bulunamadı.

Üye
Kastamonu
Münif İslamoğlu
Toplantıda bulunamadı.

Üye
Nevşehir
Ragıp Üner
Toplantıda bulunamadı.

Üye
Tabii Üye
Sezai O'Kan
Toplantıda bulunamadı.

Bütçe ve Plan Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe ve Plan Komisyonu
Esas No. : 1/559
Karar No. : 3

26 . 5 . 1978

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Millet Meclisi Genel Kurulunun 11 . 5 . 1978 tarihli 114 ncü Birleşiminde görüşülüp işaret oyu ile kabul edilerek, Komisyonumuza sevk edilen, «Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının çalışma sürelerinin sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilmesi hakkında kanun tasarısı ile Kastamonu Milletvekili Sabri Tıǟlı, Kütahya Milletvekili Ahmet Mahir Ablum ve Sivas Milletvekili Azimet Köylüoǟlu'nun sosyal güvenlik sözleşmesi akdedilmiş ülkeler ile Türkiye'de sigortalı hizmetleri bulunanların yaşlılık aylıkları hakkındaki kanun teklifi; Kastamonu Milletvekili Sabri Tıǟlı'nın 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa yurt dışında çalışan işçilerimizin emeklilik hakları ile ilgili bir ek madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifi, Kayseri Milletvekili Turhan Feyzioǟlu ve 6 arkadaşının, yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının sosyal güvenliği ve çalışma sürelerinin değerlendirilmesi hakkındaki kanun teklifi, Afyonkarahisar Milletvekili Güneş Öngüt'ün yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının çalışma sürelerinin değerlendirilmesi hakkındaki kanun teklifi, Ankara Milletvekili Kenan Durukan'ın, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa ek maddeler eklenmesine dair kanun teklifi» ve ön havalesi uyarınca Cumhuriyet Senatosu Sosyal İşler Komisyonu raporu, Devlet Bakanı ve Baş-

bakan Yardımcısı, Maliye Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı temsilcilerinin de katıldığı toplantıda görüşüldü :

Tüm teklifler ve Hükümet tasarısı, yurt dışındaki vatandaşlarımızın özellikle işçilerimizin sosyal güvenlik yönünden benzerleri olanların yurt içindeki sosyal güvenlik kurumlarından borçlanma ile yararlanma yönünden ayrıcalık giderilip boşluk doldurulmuştur. Bugüne kadar çeşitli zamanlarda çıkan yasalarla TC Emekli Sandığına Sosyal Sigortalar Kurumuna ve Bağ - Kur'a bağlı tüm çalışanlar borçlanma olanağını bulup borçlanmışlardı. Çıkacak olan bu yasa ile yurt dışındaki vatandaşlarımız geç de olsa hizmetlerini borçlanma yolu ile değerlendireceklerdir.

Yasanın özelliği isteğe bağlı oluşu, yurt dışındaki hizmetlerin belgelendirilmesi, borçlanmanın süre yönünden sınırlı olmaması, daha önceleri sosyal güvenlik kurumlarından herhangi birine kayıtlı olarak çalışma zorunluluğunun bulunması (kırsal alandan gelen çiftçilerin genellikle sigortalı hizmetleri yoktur.) gibi istek sahibinin lehine olan durumlardır. Çalışanların hiçbir hakkı kayıp olmamaktadır.

Bir çok yabancı ülkelerle ikili sosyal güvenlik anlaşmalarımızın olmayışı, özellikle Avrupa ülkelerinde emekli olmak için 60 - 65 yaş kayıtlarının bulunuşu yurt dışında bulunan vatandaşlarımızı sosyal güvenlik yönünden zor durumlara düşürüyordu. Bütün bu engeller, bu yasal düzenleme ile giderilecektir.

Borçlanmada genellikle müracaat tarihindeki tavan sınırları esas alınmıştır. Ancak, daha önce kesin dönüş yapanların diledikleri takdirde tavan üzerinden veya dönüş tarihinden önceki son aylık kazancının dönüş tarihindeki Türk parası karşılığı tutarı üzerinden borçlanabilecektir.

3 ncü maddenin 2 nci fıkrasında başvurma tarihindeki tavan sınırı diğer maddelerde olduğu gibi borçlanmada esas alınacaktır.

Bu yasaya göre, tüm TC Emekli Sandığına yapılacak hizmet değerlendirmelerinde 2012 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile eklenen ek maddenin «d» fıkrasındaki esas ve oranlar uygulanır.

Bu yasa düzenlemesinin bir özelliği de yasanın çıkış tarihinden sonra kesin dönüş yapanlar, yurt dışında çalışmaya devam edenler, isteğe bağlı sigortalılık hakkından yararlanacaklar, primlerini döviz olarak ödeyeceklerdir. Bu durum Türk ekonomisine olumlu bir katkı da yapacaktır.

Yurt dışında çalışan vatandaşlarımızdan daha önce dönüş yapmış olanlarından kısmi aylık bağlananlar, bu yasa ile daha iyi koşullarda emekli olma olanağı sağlandığından gerekli yasal koşullar yerine getirilmek suretiyle yararlanma olanakları doğacaktır.

Bu yasa ile çifte emeklilik de getirilmektedir. Yurt dışındaki sosyal güvenlik kuruluşları ile ilişkilerini kesmemiş olanların o ülke yasalarına göre kazandıkları haklar saklı tutulmaktadır.

Komisyonumuz; görüşmelere Cumhuriyet Senatosu Sosyal İşler Komisyonunca da benimsenen Millet Meclisinin kabul ettiği metni esas alarak maddelerin müzakeresine geçmiştir.

1. Millet Meclisinin kabul ettiği metnin; 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve geçici 1, 2, 3 ncü maddeleri aynen,
2. Millet Meclisinin kabul ettiği, yürürlük ve yürütme ile ilgili 9 ve 10 ncu maddeler de aynen kabul edilmiştir.

3. Komisyonumuz; yurt dışındaki yüzbinlerce işçilerimizi ve Türk yurttaşlarımızın beklediği ve ülkemiz ekonomisi yönünden son derece önemli olan bu tasarının Genel Kurulda öncelikle ve ivedilikle görüşülmesini de karar altına almıştır.

Genel Kurulun olurlarının sağlanması için Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Trabzon
Hasan Güven

Başkanvekili
Zonguldak
Söz hakkım mahfuzdur.
Ahmet Demir Yüce

Sözcü
Balıkesir
Nejat Sarlıcalı

Kâtip
Niğde
Abdullah Emre İleri

Afyonkarahisar
Kâzım Karaağaçlıoğlu
Toplantıda bulunamadı.

Ankara
Yiğit Köker
Toplantıda bulunamadı.

Aydın
İskender Cenap Ege

Erzincan
Niyazi Ünsal

Ordu
İdris Gürsoy

Bolu
Neş'et Akmandor

Kars
Muzaffer Şâmioloğlu

Samsun
Bahri Çömert
Toplantıda bulunamadı.

Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye
Zeyyat Baykara

Konya
Mukbil Abay

Tabii Üye
Söz hakkım saklı.
Suphi Karaman

KASTAMONU MİLLETVEKİLİ SABRİ TIĞLI VE KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ AHMET MAHİR ABLUM VE SIVAS MİLLETVEKİLİ AZİMET KÖYLÜOĞLU'NUN TEKLİFİ

Sosyal Güvenlik Sözleşmesi Akdedilmiş Ülkeler ile Türkiye'de Sigortalı Hizmetleri Bulunanların Yaşlılık Aylıkları Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — Sosyal güvenlik sözleşmelerinin, sigortalı hizmet sürelerinin birleştirilmesini öngören hükümleri uyarınca yaşlılık aylığına hak kazandıkları halde, dış ülke sosyal güvenlik mevzuatına göre yaşlılık aylığı ödenmesi için gerekli yaşa gelmemiş olan sigortalılara ödenecek aylıklar bu Kanun dairesinde tespit olunur.

MADDE 2. — Bu Kanunda geçen «Sözleşme» tabiri Türkiye ile diğer ülkeler arasında akdedilmiş ve sigortalı hizmet sürelerinin birleştirilmesini öngören sosyal güvenlik sözleşmelerini, «Kurum» tabiri Sosyal Sigortalar Kurumunu ve Bağ - Kuru, «Sandık» tabiri kanunla kurulmuş emekli sandıklarını, «Sigortalı» tabiri Sosyal Sigortalar Kanununun yaşlılık, maluliyet ve ölüm sigortalarına, Bağ - Kur Kanununa, kanunla kurulmuş emekli sandıkları kanunlarına tabi işlerde çalışanları, «Sigorta Kanunları» tabiri 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununu, 1479 sayılı Bağ - Kur Kanununu, 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununu, 228 sayılı Emekli Sandıkları ile Maluliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanunlarına tabi hizmetlerin birleştirilmesi hakkında Kanunu ve bu kanunları tadil eden kanunları ifade eder.

MADDE 3. — Sigorta kanunlarına tabi çeşitli işlerde çalışmış olanların bu işlerde geçen hizmet süreleri ile sözleşme akdedilmiş ülkeler sosyal sigorta mevzuatına tabi olarak geçen ve Türkiye'deki sigortalılık süreleri ile aynı zamana rastlamayan hizmet süreleri birleştirilir.

Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden ilgililere Türkiye'de son olarak ayrıldıkları Kurum veya Sandıkça kendi mevzuatına göre ve Türkiye'deki prime tabi aylık kazançları esas alınmak suretiyle aylık bağlanır ve ödenir.

MADDE 4. — 3 ncü maddede birleştirilen hizmet süreleri toplamına Emekli Sandığı Kanununa tabi kimselerin itibari hizmetleri katılmaz.

Ay üzerinden hesaplanan hizmet sürelerinin güne tahvilinde her ay 30 gün, gün üzerinden hesaplanan hizmet sürelerinin aya tahvilinde de her 30 gün bir ay addolunur.

MADDE 5. — Bu kanun gereğince bağlanacak aylıkların ödenmesinde ve kesilmesinde, bu aylıkların bağlanmasında nazara alınan hizmet süreleri ile ilgili Kurum ve Sandık mevzuatındaki esaslar birlikte uygulanır.

MADDE 6. — Bu kanun hükümlerine göre yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının yazılı istekte bulunması, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş bulunması ve Türkiye Cumhuriyeti uyruklu olması şarttır.

Bu kanuna göre yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra ölen sigortalıların hak sahiplerine bağlanacak aylıklar hakkında da bu kanun hükümleri uygulanır.

Bu kanun hükümlerinden yararlanmayan sigortalılar ve hak sahiplerinin diğer sigorta kanunlarına göre kazanmış oldukları veya kazanacakları haklar saklıdır.

MADDE 7. — Dış Ülke Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından, yaşlılık, maluliyet ve ölüm sigortaları primlerinin tamamen kurum veya sandıklara transfer edilmesi halinde bu sigortalılar hakkında 228 sayılı Kanun ve bu Kanunu tadil eden 1214 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Şu kadar ki, transfer edilen primlere ilişkin hizmet süreleri bu primleri alan Kurum veya Sandıkta geçmiş sayılır.

MADDE 8. — Dış Ülke Sosyal Sigorta Kurumu tarafından, primleri Kurum veya Sandıklara transfer edilmemiş olan sigortalılar için 3 ncü maddeye göre hesaplanan aylık tutarının; sözleşme hükümlerine uygun olarak hesaplanan ve Kurum veya Sandıklarca ödenmesi gereken aylık tutarına tekabül eden kısmı bu kuruluşlarca, geriye kalan kısmı ise Devlet tarafından karşılanır.

Sandık ve kurumların, bu kanundan doğan alacakları her yıl Genel Bütçeye konulacak ödenekten, yılı içinde ödenir.

MADDE 9. — Bu kanundan yararlanmak suretiyle yaşlılık aylığı bağlanan sigortalıların ve ölümleri halinde hak sahiplerinin, sözleşmelere ve dış ülke mevzuatına göre hak kazanacakları aylıklar Hazine tarafından tahsil edilerek Genel Bütçeye gelir kaydedilir.

Bu Kanundan yararlananların sözleşmelere ve dış ülke mevzuatına göre ileride hak kazanacakları aylıkların tahakkukunun ve Türkiye'ye Hazine adına transferinin sağlanması için; ilgili sigortalılardan ve ölümleri halinde haksahibi olacak kimselerinden, Maliye Bakanlığınca gerekli görülen belgeler alınır.

Bu belgeler alınmadıkça, ilgili sigortalıya veya haksahiplerine bu Kanuna göre hiçbir ödeme yapılamaz.

MADDE 10. — Aylıkları bu Kanuna göre hesaplanan kimselere, diğer sigorta kanunları hükümlerine göre ayrıca yaşlılık, dul, yetim ve ana, baba aylığı bağlanamaz.

MADDE 11. — Bu Kanunun uygulama şekli Maliye ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir Yönetmelikle tespit olunur.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanun hükümleri Bağ - Kur Kanununa tabi sigortalılar hakkında, Bağ - Kur sigorta kolunun Güvenlik Sözleşmeleri kapsamına alındığı tarihten itibaren uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2. — 1912 sayılı Kanunun geçici 5 nci ve 6 ncı maddeleri hükümleri, borçlanma isteğinin yapıldığı tarihte, Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri akdedilmiş ülke Sosyal Sigortalar Kanununa tabi işte çalışmakta olanlar hakkında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay süre ile uygulanır.

MADDE 12. — Bu Kanun hükümleri yayımlandığı tarihi takibeden mali yılbaşından itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 13. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

KASTAMONU MİLLETVEKİLİ SABRİ TIĞLI'NIN KANUN TEKLİFİ

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa Yurt Dışında Çalışan İşçilerimizin Emeklilik Hakları ile İlgili Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun :

MADDE 1. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

Dış ülkelerde sigortalı olarak çalışanlardan çalıştıkları ülke kanunlarına göre malullük veya yaşlılık aylığına hak kazanamayarak, yurda dönenlerin ilgili ülkede çalıştıkları süreleri ait malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları için kesilen ve kendilerine iade edilen primleri, Sosyal Sigortalar Kurumuna ilgili ülkenin para primi cinsinden transfer edildiğinde; bunların dış ülkelerdeki prim ödeme gün sayıları ve bu günlere ait kazançları; bu kanun uygulamasında, hizmetler Türkiye'de geçmiş gibi nazara alınır ve ilgililer bu kanundaki haklardan yararlanır.

Ancak işçi ve işverenin ödediği primlerin tamamının iade edilmemesi halinde, kazancın primin malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri tutarına oranı nispetindeki kısmı sigortalının kazancı olarak alınır.

Kazançlar, primlerin Türkiye'ye transfer edildiği tarihteki kur üzerinden değerlendirilir.

Tahsis işlemlerinde günlük kazanç üst sınırını aşan kısım hesaba katılmaz.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

KAYSERİ MİLLETVEKİLİ TURHAN FEYZİOĞLU VE 6 ARKADAŞININ TEKLİFİ

Yurt Dışında Çalışan Türk Vatandaşlarının Sosyal Güvenliği ve Çalışma Sürelerinin Değerlendirilmesi Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarından yurda kesin dönüş yapanların yurt dışında geçen ve belgelenen çalışma sürelerinin değerlendirilmesini talep etmeleri halinde, bu kanun hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarından :

1. Bu kanunun yürürlük tarihinden önce yurda dönmüş olanlar çalıştıkları ülkelerdeki hizmetlerini tasfiye etmiş olsun veya olmasın, bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren 1 yıl içinde, yurt dışına çıkmadan önce çalıştığı veya halen bağlı olduğu sosyal güvenlik kurumundan herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşu ile ilgisi yoksa Sosyal Sigortalar Kurumundan yazılı olarak talep etmek kaydı ile hizmetlerinin tamamını,

a) Çalıştığı süreleri belgelemek,

b) İlgili sosyal güvenlik kurumları kanunları uyarınca, dış ülkede elde ettiği son 1 yıllık kazanç ortalamasının o tarihteki Türk parası karşılığı üzerinden hesaplanacak işçi ve işveren sigorta primleri tamamını kendisine tebliğ tarihinden itibaren 1 yıl içinde ödemek şartıyla ihya edebilirler ve varsa eski hizmetleriyle birleştirilir. Primlerin hesabında sosyal güvenlik kurumları kanunlarının, talep tarihindeki maluliyet, yaşlılık ve ölüm sigorta primleri veya kesenek ve karşılık nispeti ve tavan sınırı esas alınır.

2. Bu kanunun yürürlük tarihinde halen yurt dışında çalışmakta olanların, yurda kesin dönüş yapmaları ve dönüş tarihinden itibaren 6 ay içinde ilgili sosyal güvenlik kurumlarına yazılı müracaat etmeleri şartıyla yurt dışında çalıştığı ve belgelediği sürelerin tamamı için sosyal güvenlik kurumları kanunları esasları dairesinde hesaplanacak, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları işçi ve işveren hissesi toplam prim tutarını veya kesenek ve karşılıklarını çalıştığı ülkelerin para birimi üzerinden, borcun kendisine tebliği tarihinden itibaren 1 ay içinde, defaten yatırımları halinde bu süreleri değerlendirilebilir. Ve varsa eski hizmetleriyle birleştirilir. Primlerin ve aylıkların hesabında ilgili sosyal güvenlik kurumları kanunlarındaki o tarihteki tavan sınırları esas alınır.

MADDE 3. — Bu kanunun yayımı tarihinden önce yurda dönenlerle sonradan yurda kesin dönüş yapacak olanlardan yurt dışındaki sosyal güvenlik kuruluşlarındaki hizmetlerini tasfiye etmemiş olanların o ülke mevzuatına göre kazandıkları hakları saklıdır.

Ülkelerarası anlaşmalarla primlerin transferi sağlandığında bu kanun gereğince tahsil olunan paralar ilgiliye yoksa kanuni varislerine aynen iade olunur.

MADDE 4. — Tahsis tarihinde, değerlendirilen sürelerin her 30 günü 1 ay, her 12 ayı 1 yıl olarak hesap edilir.

MADDE 5. — Bu kanunda geçen sosyal güvenlik kurumları deyimi, TC Emekli Sandığı, Bağ - Kur, Sosyal Sigortalar Kurumu ve kanunla kurulu diğer sosyal güvenlik kurumlarını,

Sosyal güvenlik kurumları deyimi, (228, 506, 1479, 5434) sayılı kanunları ve bunların ek ve tadillerini, kapsar.

GEÇİCİ MADDE 1. — 16 . 6 . 1975 tarih ve 1912 sayılı Kanunun geçici 5 nci ve 6 ncı maddeleri hükümleri, borçlanma isteğinin yapıldığı tarihte, yurt dışında çalışmakta olanlar hakkında bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl süre ile uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun uygulama şekli, kanunun yürürlük tarihinden itibaren 3 ay içinde Maliye ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 6. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ GÜNEŞ ÖNGÜT'ÜN KANUN TEKLİFİ

Yurt Dışında Çalışan Türk Vatandaşlarının Çalışma Sürelerinin Değerlendirilmesi Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarından yurda kesin dönüş yapanların yurt dışında geçen ve belgelenen çalışma sürelerinin değerlendirilmesini taleplerinde bu kanun hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarından :

1. Bu kanunun yürürlük tarihinden önce yurda dönmüş olanlar çalıştıkları ülkelerdeki hizmetlerini tasfiye etmiş olsun veya olmasın bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde, yurt dışına çıkmadan önce çalıştığı veya halen bağlı olduğu Sosyal Güvenlik Kurumundan, herhangi bir Sosyal Güvenlik Kuruluşu ile ilgisi yoksa Sosyal Sigortalar Kurumundan yazılı olarak talep etmek kaydı ile hizmetlerinin tamamını,

a) Çalıştığı süreleri belgelemek,

b) Dış ülkede elde ettiği son bir yıllık kazanç ortalamasının dönüş tarihindeki Türk parası karşılığı üzerinden ve ilgili Sosyal Güvenlik kurumları kanunları uyarınca hesaplanacak işçi ve işveren sigorta primleri veya kesenek tutarının tamamını, tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde ödemek şartıyla ihya edebilirler. Bu süreler varsa eski hizmetleri ile birleştirilir. Primlerin ve keseneklerin hesabında Sosyal Güvenlik kurumlarının talep tarihindeki maluliyet, yaşlılık ve ölüm sigortası primleri, veya kesenek ve karşılık nispeti ve tavan sınırı esas alınır.

2. Bu kanunun yürürlük tarihinden sonra yurda kesin dönüş yapanların, dönüş tarihinden itibaren altı ay içinde ilgili sosyal güvenlik kurumlarından yazılı olarak talep etmek şartıyla yurt dışında çalıştığı ve belgelenen sürelerin tamamı. Sosyal güvenlik kurumları kanunları gereğince ve tavan sınırları gözönünde tutularak hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları işçi ve işveren toplam prim tutarlarını veya kesenek ve karşılıklarını çalıştıkları ülkelerin, para birimi üzerinden, borcun tebliğ tarihinden bir ay içinde defaten yatırmaları halinde değerlendirilir. Varsa eski hizmetleriyle birleştirilir.

MADDE 3. — Bu kanunun yürürlük tarihinden önce yurda dönenlerle, sonradan yurda kesin dönüş yapanlardan, yurt dışındaki sosyal güvenlik kuruluşlarındaki hizmetlerini tasfiye etmemiş olanların o ülke mevzuatına göre kazandıkları hakları saklıdır.

Ülkeler arası anlaşmalarla primlerin transferi sağlandığından, bu kanun gereğince tahsil olunan paralar ilgiliye, yoksa varislerine iade olunur.

MADDE 4. — Tahsis tarihinde değerlendirilen sürelerin her 30 günü bir ay, 12 ayı bir yıl olarak hesaplanır.

MADDE 5. — Bu kanunda geçen Sosyal Güvenlik Kurumları deyimi, TC Emekli Sandığı, Bağ-Kur, Sosyal Sigortalar Kurumu ve kanunla kurulu diğer Sosyal Güvenlik Kurumlarını, kanunları deyimi de bu kurumlara ait kanunları kapsar.

MADDE 6. — Yukardaki hak sahibi işçiler talep inkâmı bulamadan ölmüşlerse, bu hakları eş veya çocukları Sosyal Güvenlik Kurumları kanunları çerçevesinde bir yıl içinde talep edebilirler.

MADDE 7. — Bu kanunun uygulama şekli, yürürlük tarihinden itibaren üç ay içinde Maliye ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 8. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

ANKARA MİLLETVEKİLİ KENAN DURUKAN'IN KANUN TEKLİFİ

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa Ek Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki üç madde eklenmiştir.

EK MADDE 7. — Dış ülkelerde sigortalı olarak çalışan vatandaşlarımızdan işlerinden ayrılarak yurda dönenlerden, bu Kanuna göre tahsis yapılması için istekte bulunduğu tarihte veya tahsis için istekte bulunmuş olmayan sigortalılar için de ölüm tarihinde, çalıştıkları ülke kanunlarına göre kendileri malullük veya yaşlılık aylığına; hak sahipleri ölüm aylığına hak kazanamayanların, dış ülkelerde çalıştıkları süreleri ait malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları için kesilen primleri, Sosyal Sigortalar Kurumuna ilgili ülkenin para birimi cinsinden transfer edildiğinde, bunların dış ülkelerdeki prim ödeme gün sayıları ve bu günlere ait kazançları, hizmetler Türkiye'de geçmiş gibi nazara alınır ve ilgililer bu kanundaki haklardan yararlanırlar.

Kazançlar, primlerin Türkiye'ye transfer edildiği tarihteki kur üzerinden, değerlendirilir.

Tahsis işlemlerinde günlük kazancın ilişik süredeki üst sınırını aşan kısım hesaba katılmaz; bu kısma ait primler ilgiliye iade edilir.

EK MADDE 8. — Sosyal Güvenlik Sözleşmesi yapılmış ülkelerin, ülkemizde sigortalı olarak çalışan vatandaşlarımızdan, işlerinden ayrılarak yurtlarına dönenlerden, ülkelerinin mevzuatına göre kendilerinin yaşlılık veya malullük, hak sahiplerinin ölüm aylığına hak kazandıkları tarihte, bu Kanuna göre malullük, yaşlılık veya ölüm aylığına hak kazanamamaları halinde, bunların ülkemizde çalıştıkları sürece kesilen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri ilgilinin talebi halinde, yetkili sigorta mercine transfer edilir.

Transfer edilen primler dolayısıyla, ilgililer malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından hak talep edemezler.

EK MADDE 9. — Ek madde 7 ve ek madde 8'deki hükümler gereğince yapılacak prim transferinin şekil ve esasları ilgili ülkelerle yapılan Sosyal Güvenlik sözleşmelerinde tespit olunur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Yurt Dışında Çalışan Türk Vatandaşlarının Çalışma Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Yurt dışında çalışan Türk vatandaşları, yurt dışında geçen ve belgelenen çalışma sürelerinin değerlendirilmesini talebetmeleri halinde, bu Kanun hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Bu Kanunda geçen Sosyal Güvenlik Kurumları deyimi, TC Emekli Sandığı, Bağ - Kur, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Kanunla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulan ve kurulacak diğer Sosyal Güvenlik Kurumlarını,

Sosyal Güvenlik Kurumları Kanunları deyimi, (228, 506, 1479, 5434) sayılı kanunları ve bunların ek ve tadillerini, kapsar.

MADDE 3. — Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarından;

1. Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce yurda dönmüş olanlar, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde, yurt dışına çıkmadan önce çalıştığı veya halen bağlı olduğu Sosyal Güvenlik Kurumlarından, herhangi bir Sosyal Güvenlik Kurumu ile ilgisi yoksa Sosyal Sigortalar Kurumundan yazılı olarak talep etmek kaydıyla çalıştıkları ülkelerdeki hizmetlerin tamamını;

a) Çalıştığı süreleri belgelemek,

b) Dış ülkede elde ettiği dönüş tarihinden önceki son aylık kazancının dönüş tarihindeki Türk parası karşılığı tutarı veya isteği halinde müracaat tarihindeki tavan sınırı üzerinden ve ilgili sosyal güvenlik kurumları kanunları uyarınca hesaplanacak işçi ve işveren sigorta primleri veya kesenek ve karşılıklar tutarının tamamını, borcun tebliği tarihinden itibaren bir yıl içinde ödemek şartıyla ihya edebilirler. Bu süreler varsa eski hizmetleri ile birleştirilir. Primlerin ve keseneklerin hesabında sosyal güvenlik kurumları kanunlarının talep tarihindeki maluliyet, yaşlılık ve ölüm sigortası primleri veya kesenek ve karşılık nispeti ile tavan sınırı esas alınır.

2. Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra yurda kesin dönüş yapanlardan bağlı oldukları yabancı ülke sigorta kurumundan primlerinin tamamını veya bir kısmını geri almamış olanların, dönüş tarihinden itibaren altı ay içinde ilgili sosyal güvenlik kurumlarından yazılı olarak talep etmek kaydıyla, yurt dışı

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Yurt Dışında Çalışan Türk Vatandaşlarının, Yurt Dışında Çalışma Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Yurt dışında çalışan Türk vatandaşları, yurt dışında geçen ve belgelenen çalışma sürelerinin değerlendirilmesini istemeleri halinde, bu kanun hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Bu Kanunda geçen sosyal güvenlik kurumları deyimi, TC Emekli Sandığı, Bağ - Kur, Sosyal Sigortalar Kurumu ve kanunla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulan ve kurulacak diğer sosyal güvenlik kurumlarını,

Sosyal güvenlik kurumları kanunları deyimi, (228, 506, 1479, 5434) sayılı kanunları ve bunların ek ve değişikliklerini kapsar.

MADDE 3. — Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarından;

1. Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce yurda dönmüş olanlar, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 1 yıl içinde, yurt dışına çıkmadan önce çalıştığı veya halen bağlı olduğu sosyal güvenlik kurumlarından, her hangi bir sosyal güvenlik kurumu ile ilgisi yoksa Sosyal Sigortalar Kurumundan, yazılı istekte bulunmaları koşuluyla çalıştıkları ülkelerdeki hizmetlerinin tamamını;

a) Çalıştığı süreleri belgelemek;

b) Dış ülkede elde ettiği dönüş tarihinden önceki son aylık kazancının dönüş tarihindeki Türk parası karşılığı tutarı veya isteği halinde başvuru tarihindeki tavan sınırı üzerinden ve ilgili sosyal güvenlik kurumları kanunları uyarınca hesaplanacak işçi ve işveren sigorta primleri veya kesenek ve karşılıklar tutarının tamamını, borcun tebliği tarihinden itibaren en geç 3 yıl içinde yıllık eşit taksitlerle ödemek koşulu ile değerlendirebilirler. Bu süreler varsa eski hizmetleri ile birleştirilir.

Primlerin ve keseneklerin hesabında sosyal güvenlik kurumları kanunlarının istek tarihindeki maluliyet, yaşlılık ve ölüm sigortası primleri veya kesenek ve karşılık oranı ile tavan sınırı esas alınır. Yürürlükteki asgari ücretin altında bir ücretle değerlendirme yapılmaz.

2. Bu kanunun yürürlük tarihinden sonra yurda kesin dönüş yapanlar dönüş tarihinden itibaren altı ay içinde ilgili sosyal güvenlik kurumlarından yazılı

SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

*Yurt Dışında Çalışan Türk Vatandaşlarının, Yurt
Dışında Çalışma Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri
Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun
Tasarısı*

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci mad-
desi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci mad-
desi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü
maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE VE PLAN KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

*Yurt Dışında Çalışan Türk Vatandaşlarının, Yurt
Dışında Çalışma Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri
Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun
Tasarısı*

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci mad-
desi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci mad-
desi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü
maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin Teklifi

şında çalıştığı ve belgelediği sürelerin tamamı için sosyal güvenlik kurumları kanunları gereğince ve tavan sınırları gözönünde tutularak hesaplanacak, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları işçi ve işveren toplam prim tutarını veya kesenek ve karşılıklarını çalıştıkları ülkelerin para birimi üzerinden, borcun tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde defaten yatırmaları halinde bu süreleri değerlendirilir. Bu süreler varsa eski hizmetleri ile birleştirilir.

TC Emekli Sandığına yapılacak hizmet ihyalarında 5434 sayılı Kanuna 20.5.1976 gün ve 2012 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile eklenen ek maddenin (d) fıkrasındaki esas ve oranlar uygulanır.

MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yurt dışında çalışmakta olan Türk vatandaşları, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 85 nci maddesindeki isteğe bağlı sigortalılık hakkından; beyan edecekleri günlük kazanç üzerinden hesaplanacak işçi ve işveren hissesi primleri tutarını çalıştıkları ülkenin para birimi üzerinden ödemek kaydıyla, yararlanabilirler. Bu gibiler hakkında en az 5 yıl sigortalı olmak ve en az 750 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi ödeme koşulu aranmaz.

MADDE 5. — Bu Kanunun yayımı tarihinden önce yurda dönenlerle, sonradan yurda kesin dönüş yapacak olanlardan yurt dışındaki sosyal güvenlik kuruluşlarındaki hizmetlerini tasfiye etmemiş olanların o ülke mevzuatına göre kazandıkları hakları saklıdır.

MADDE 6. — Değerlendirilen sürelere ait borcun tamamı ödenmedikçe tahsis talebinde bulunulamaz.

Tahsis tarihinde, değerlendirilen sürelerin her 30 günü bir ay 12 ayı bir yıl olarak hesabedilir.

Millet Meclisinin Kabul ettiği Metin

olarak istekte bulunmaları koşuluyla, yurt dışında çalıştığı ve belgelediği sürelerin tamamı için sosyal güvenlik kurumları kanunları gereğince ve tavan sınırları gözönünde tutularak hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları işçi ve işveren toplam prim tutarını veya kesenek ve karşılıklarını döviz olarak borcun tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde yatırmaları halinde bu süreleri değerlendirilir. Bu süreler, varsa eski hizmetleri ile birleştirilir.

TC Emekli Sandığına yapılacak hizmet değerlendirmelerinde 5434 sayılı Kanuna 20 . 5 . 1976 gün ve 2012 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile eklenen ek maddenin «d» fıkrasındaki esas ve oranlar uygulanır.

MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yurt dışında çalışmakta olanlar, yurt dışında daha önce çalıştıkları ve belgeledikleri sürelerin tamamını, primlerini döviz olarak ödemek kaydıyla borçlanabilirler. Bu takdirde borçlanılan süreye ait primler istemde bulunamayan yurt dışında almakta olduğu son aylık kazanç üzerinden sosyal güvenlik kurumları kanunları gereğince ve tavan sınırları gözönünde tutularak hesaplanır. Prim tutarı borcun tebliği tarihinden itibaren toptan veya üç yıl içinde yıllık eşit taksitlerle ödenir.

Bu gibiler hakkında evvelce 506 sayılı Kanuna göre tescil edilmiş olmak koşulu aranmaz.

MADDE 5. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yurt dışında çalışmakta olan Türk vatandaşları 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 85 nci maddesindeki isteğe bağlı sigortalılık hakkından da bildirecekleri günlük kazanç üzerinden hesaplanacak işçi ve işveren hissesi primleri tutarını döviz olarak ödemek koşuluyla yararlanabilirler. Bu gibiler hakkında en az 5 yıl sigortalı olmak ve en az 750 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi ödeme koşulu aranmaz. İsteğe bağlı sigorta primleri ilgilinin isteği halinde aylık olarak alınabilir.

MADDE 6. — Bu Kanunun yayımı tarihinde önce yurda dönenlerle, sonradan yurda kesin dönüş yapacak olanlardan yurt dışındaki sosyal güvenlik kuruluşları ile ilişkilerini kesmemiş olanların o ülke mevzuatına göre kazandıkları hakları saklıdır.

Yurt dışında çalışan Türk vatandaşları hesabına yabancı ülkelerdeki sosyal güvenlik kurumlarına yatırmış bulunan tüm primlerin ülkelerarası anlaşmalarla Türkiye'ye transferi sağlandığında, bunların Türk

Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin

Bütçe ve Plan Komisyonunun Kabul Ettiği Metin

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Millet Meclisi metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Millet Meclisi metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin Teklifi

MADDE 7. — 1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yurt dışında çalışmakta olanlar, yürürlük tarihinden itibaren bir yıl süre ile 16.6.1975 tarih ve 1912 sayılı Kanunun geçici 5 nci ve 6 ncı maddeleri ve 5434 sayılı Kanunun hizmet borçlanması ile ilgili hükümlerinden yararlanabilirler.

2. Yurt dışında çalışmakta olanlar yurt dışında daha önce çalıştıkları ve belgeledikleri sürelerin tamamını da, primlerini çalışmakta oldukları ülkelerin para birimi üzerinden ödemek kaydıyla borçlanabilirler. Bu takdirde borçlanılan süreye ait primler talep sahibinin yurt dışında almakta olduğu son aylık kazanç üzerinden sosyal güvenlik kurumları kanunları gereğince ve tavan sınırları gözönünde tutularak baren toptan veya 3 yıl içinde yıllık eşit taksitlerle ödenir.

Bu gibiler hakkında evvelce 506 sayılı Kanuna göre tescil edilmiş olmak koşulu aranmaz.

MADDE 8. — Bu Kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle kendilerine yaşlılık aylığı bağlananlar yurt dışında yeniden çalışmaya başladıkları takdirde, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren bağlanan yaşlılık aylıkları kesilir. Haksız ödemeler % 50 fazlası ile geri alınır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun uygulama şekli, kanunun yürürlük tarihinden itibaren 3 ay içinde Maliye, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Millet Meclisinin Kabul ettiği Metin

parası karşılığı sigortalya veya kanuni varislerine ödenir.

MADDE 7. — Değerlendirilen sürelere ait borcun tamamı ödenmedikçe tahsis talebinde bulunulamaz.

Tahsis tarihinde, değerlendirilen sürelerin her 30 günü bir ay, her 12 ayı bir yıl olarak hesab edilir.

MADDE 8. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yurt dışında çalışmakta olanlar, Türkiye'de geçmiş hizmetlerini, yürürlük tarihinden itibaren bir yıl süre ile 16 . 6 . 1975 tarih ve 1912 sayılı Kanunun geçici 5 nci ve 6 ncı maddeleri ve 5434 sayılı Kanunun hizmet borçlanması ile ilgili hükümlerinden yararlanarak değerlendirilebilirler.

GEÇİCİ MADDE 1. — Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarından, bu kanunun yürürlük tarihinden önce yurda dönmüş olup, kendilerine sosyal güvenlik sözleşmeleri gereğince kısmi aylık bağlanmış olanlar, bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde ilgili sosyal güvenlik kurumuna başvurarak bu kanunda belirlenen koşulları yerine getirmek suretiyle bu kanun hükümlerinden yararlanabilirler.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun uygulama şekli, kanunun yürürlük tarihinden itibaren 3 ay içinde Maliye, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bakanlar Kurulu, 3 ncü maddenin 1 nci fıkrasındaki ve 8 ncü maddedeki başvurma sürelerini gerekirse bir yıl daha uzatabilir.

Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin

MADDE 7. — Millet Meclisi metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Millet Meclisi metninin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Millet Meclisi metninin geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Millet Meclisi metninin geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Millet Meclisi metninin geçici 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bütçe ve Plan Komisyonunun Kabul Ettiği Metin

MADDE 7. — Millet Meclisi metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Millet Meclisi metninin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Millet Meclisi metninin geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Millet Meclisi metninin geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Millet Meclisi metninin geçici 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin Teklifi

MADDE 9. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Millet Meclisinin Kabul ettiği Metin

MADDE 9. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin

MADDE 9. — Millet Meclisi metninin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Millet Meclisi metninin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bütçe ve Plan Komisyonunun Kabul Ettiği Metin

MADDE 9. — Millet Meclisi metninin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Millet Meclisi metninin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

